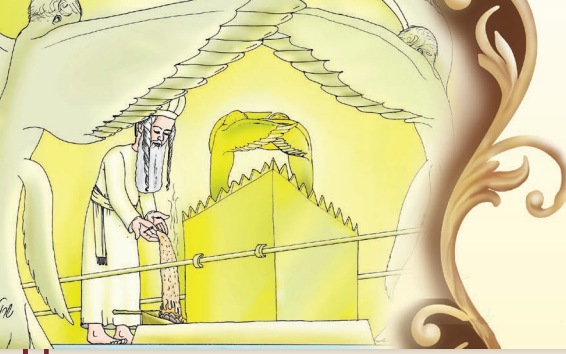

מתיקות השבת

יו"ל ע"י ישיבת חיים של תורה - לובלין פניה"ק ירושלים ת"ו | בראשות הגאון רבי מנחם ברוך יאזעו שליט"א תלמידו של מו"ח פוסק הדור בעל 'שבת הלוי' זצוק"ל

◆ משיחורנו של מורינו ראש הישיבה שליט"א ◆

מתיקות הסבובים שמאת מסובב הסבות

"ויהי בשלח פרעה את העם... ויסב אלקים את העם". לכאורה קשה, מה הועיל זה שעם ישראל לא הלכו דרך ארץ פלשתים משום "פן יחם העם בראתם מלחמה וישובו מצרימה", הרי גם פשיבא על ים סוף היה להם פחד מלחמה מהמצרים שרדפו אתריהם ורצו לשוב מצרימה? וכן במדבר, עמלק, סיחון ועוג באו להלחם בהם, וגם היו להם טענות רבות במדבר שהם רצו בגללו לשוב למצרים, ובארץ ישראל עצמה גם ראו מלחמות קשות עם שלשים ואחד מלכים?

אלא אפשר לכאור בדרך דרש, מודיע "ולא יחם אלקים דרך ארץ פלשתים", משום "פי קרוב הוא", הינו שאם הם גיעו לארץ ישראל דרך ארץ פלשתים ויבאו בקלות את מתנת ארץ ישראל בזמן קל פה 'קרוב' לזמן צאתם ממצרים, הם לא יעריכו זאת, "פי אמר אלקים פן יחם העם בראתם מלחמה", הינו מלחמת היצר, שיש לאדם מלחמה בנפשו שלא להעריך את החסד שהוא מקבל בקלות.

סבובים מתוקים

ולכן "ויסב אלקים את העם דרך המדבר ים סוף", שהקב"ה סבב את עם ישראל במדבר למשך ארבעים שנה, ולאחר מכן נתן להם את ארץ ישראל, פי רק לאחר שהם הסתובבו ארבעים שנה במדבר, ובשנים הללו הם התרגלו להעריך את עצמם מתנת הנשימות שה' נתן להם לחיות, וכן התרגלו להעריך את חסד האל והשתיה שעל ידם האדם מתקם, רק לאחר מכן הם קבלו להעריך את מתנת ארץ ישראל, שהיא חסד שהוא תוספת על החסדים ההכרחיים לחיות האדם.

"ויסב" הוא גם מלשון הסבה, שהסבובים שה' מסובב עם האדם קודמתו מה שה' סבב את העם במדבר, הם גורמים לאדם להסב ולהישען רק על ה', ועקר מטרת הסבובים שה' מסובב עם האדם היא שבביל שהיה חושב בהקרת הטוב לה', כמו שנגזר בסיכוי שצאמו בסיכוי: "וחתמם עלו בני ישראל מארץ מצרים", הינו שמטרת ה"ויסב" שעשה להם ה', היה בכדי שהיה תמושיהם בהקרת הטוב לה' על מתנת ארץ ישראל שהיה שיהיה יתרון רוצה לתת להם, ולא יקהלו כפשיבא

מלחמות היצר בתוכם ומלחמות הגוים מבחוץ.

שמח בטובות שהו חלק ממך

ועל כל אדם לעשות "ויסב", ובכל פעם שמוגיע לביתו ורוצה את החסדים הגדולים שה' עושה עמו, שנתן לו אשה וילדים וצית למגורים, סבב את לבו מן חסדים אלו ויתבונן בחסדי ה' העקריים והנראים כפשוטים, שה' נתן לו נשימות ובריאות הגוף ושהפסלת יוצאת מוגפו, ויודה לה' על המאכלים הפשוטים, שיש לו לחם לאכל וימים לשתות, וקף הוא יהיה שמח תמיד ויוכל להתפעל גם מתוספות החסדים [הנוספים על ההכרחיים] שה' נתן לו, כמתנת האשה והילדים.

ואדם עשיר שיש לו בכל יום מאכלים יקרום של פשר, עופות ודגים, בדרך כלל אין לו שמחה תמידית, פי כל שמחתו תלויה בעשיר שיש לו, וכשמגיע זמן שאין לו את אותם תענוגות שהוא רגיל אליהם, כבר אבדה שמחתו, ועל כך שנינו באבות (א): "איהו עשיר, השמח בקלקו", הינו שראוי לשמח בדברים שהם 'חלק ממנו', כדגמת האברים שיש לו, כפרי הנשימות וצנורות הדם והמתח, פי השמחה שיש לאדם פשה הוא מתתתו או כשנולד לו ילד, היא שמחה זמנית שיש לאדם באותה שעה, ואלו החסדים שיש לאדם אור לנשימה והדם זורם בגופו והוא בריא, הם חסדים תמידיים, ועל האדם לשמח בהם באופן תמיד.

רבי מלח שגורם למנות

כמו כן, ראוי לשמח בחסד שה' נתן לנו אכל כדי להתקיים, וכן להעריך את השעם הערב שה' נתן במאכלים שאנו אוכלים, שגם זו היא שמחה שאדם יוכל לשמח בה באופן תמיד. בכל עת שהוא אוכל, והפרתו יהודי אחד שהיה מניס הרבה מאד מלח במאכלים שהיה אוכל, בכדי שלא להנות מהשעם שבמאכלים, ולבסוף הוא נחלה מקף ונפטר בקצאו ימים ושנים, ומודי ורבי הפחו גדול רבי אביגדור מילך זצוק"ל אמר, שהוא נקרא 'מאבד עצמו לדעת'.

פי אדם צריך לדאג לבריאות גופו ולא להתניס הרבה מלח או הרבה קצר באכל ובשתיה, כדי שלא יזיק לבריאותו, ובשביל להתרחק ממתענג גשמי, והפך

מתיקות הניסים

— מכתבים למערכת —

מאפלה לאור גדול

שמי א. ה. לאחרינה עברתי לגור בעיר ביתר עילית, וזאת לאחר שנים ארוכות שבהן גרתי בעיר פתח תקוה, ומכיון שיש לי זכרון ממארע מיוחד הקשור אליכם שארע לי בפתח תקוה, חשבתי לעצמי שמחובתי לשלח לכם את הספור הזה. לפני כשתים עשרה שנים החלפתי מטבח בבית, ולאחר כמה חדשים התחילו להופיע תקלות בארונות המטבח, מכיון שהיו לי שלש שנים אחריות על המטבח, התקשרתי לנגה אלא שלצער, ברגע שהוא שמע שאני רוצה לטפל בפעיות שבארונות, הוא דחה אותי לעוד שבוע, ואז, כשהתקשרתי, הוא כבר לא ענה לי לטלפונים.

הדבר העיב מאד על רוחי, כי שלמתי לנגר של המטבח הרבה מאד כסף, וכעת הוא לא מתנהג אתי ביש, אבל קבלתי על עצמי להזהר שלא להתמרמר ושלא לדבר לשון הרע על אותו נגה ואף על פי שמדי פעם התעוררו בלבי רגשות כעס עליו, ונהרתי שלא לדבר עליו, ואף שלא לספר זאת לשום אדם.

יום אחד, חברי ספר לי שהוא הביא לביתו נגר בשם שלומי שעשה לו עבודה יפה מאד, אלא שהוא לוקח מחיר יקר על העבודה שלו, אבל החבר אמר שהמחיר שמשלמים לו שוה בשפי את העבודה האיכותית שלו.

בקשתי מהחבר את הטלפון של שלומי הנגר והזמנתי אותו לביתי. לאחר ששלומי ראה את העבודה הנדרשת, הוא אמר לי הצעת מחיר של אלפים וארבע מאות שקלים, ואמר שהוא יוכל להגיע רק בעוד שלשה ימים להתחיל בעבודה. סכמתי אתו שאכן יבוא בעוד שלשה ימים ונקודתו לשלום.

באותו יום, כאשר יצאתי לבית המדרש, ראיתי שבבניסה מנחים דיסקים למכירה משיחיות של הגה"צ הרב מנחם ברוך יאזעו שליט"א, ומכיון שרציתי חוקר באמונה שהיה נחוש לי ביותר באותו פרק זמן - רכשתי דיסק, כששמעתי את השיחה שבדיסק, התפעלתי מאד ולמחרת רכשתי עוד כמה דיסקים מהשיחות האלו מהמגן שעמד בפתח בית המדרש, שמעתי את הדיסקים האלו מספר פעמים, וגם באשר « המשך המעשה בעמוד ד' »

את תענוג האכילה לאהבת ה', כְּבָרָה שֶׁיִזְכַּר בַּעַת אֲכִילָתוֹ
אֶת הַחֶסֶד ה' שֶׁבָרָא עֲבוּרָו מֵאֲכָלִים, וְיִתְבַּוְּנֶנּוּ בְּאֲכִילָתוֹ
כִּפְתֹּה ה' אוֹהֵב אוֹתוֹ, וְשָׂדָג לְהַכִּיֵּן לְהַבְיִיא לוֹ מֵאֲכָלִים
עֲרִיבִים כְּאֵלוֹ, וְאָרַח נֶתְנוּ לוֹ אֶת חוֹשׁ הַטֶּעֶם בְּשִׁבְלֵי
לְשִׁמְחָה אוֹתוֹ.

הַדָּרֵךְ לְזִמּוּת לְטוֹבוֹת גְּדוּלוֹת

וְעַל הַטֶּעֶם בְּשִׁמְחָתוֹ לֵאמֹר אֶפְשָׁר לְהַמְלִיץ מִה שֶׁפִּתְּנוּב:
"טַעֲמוּ וְרִאוּ כִּי טוֹב ה'", שֶׁעַל יְדֵי חוֹשׁ הַטֶּעֶם רוֹאִים

שְׂאִינוּ כְּפִי הַנּוֹחָחַת שֶׁהִיא רְגִיל לָהּ עַד עֲתָה, וּמוֹסִיף
לְהַרְגִיל אֶת עַצְמוֹ לֹא נּוֹחָחַת גְּדוּלָה יוֹתֵר, עַד שֶׁהוּא
מִתְרַגֵּל גַּם לְדַבְּרִים שְׂאִינָם נּוֹחָחִים לוֹ כְּלָל, כְּגוֹן לִישׁוֹן
כְּשִׁמְרָעִישִׁים סְבִיבֵו.

כֹּה כְּשֶׁאֲדָם רוֹצֶה לְהַפְיֵר טוֹבָה לָהּ, הוּא צָרִיף לְהַתְחִיל
לְהַעֲרִיף אֶת הַחֶסֶדִים הַקְּטָנִים, וְכֹה יִהְיֶה מִקְּסָל וְרִאָיו
לְהַעֲרִיף גַּם חֶסֶדִים גְּדוּלִים יוֹתֵר, וְכִשֶׁהֲקֵבֵה יוֹתֵר
שֶׁהוּא יוֹדֵעַ לְהַעֲרִיף גַּם אֶת הַחֶסֶדִים הַקְּטָנִים, וְשִׁפְעֵה
עָלָיו חֶסֶדִים גְּדוּלִים יוֹתֵר.

אֶת טוֹבוֹ וְחֶסֶדוֹ שֶׁל הַקֵּבֵה עֲמֵנוּ, וְאֲדָם שֶׁמִּרְגֵּיל אֶת
נִפְשׁוֹ לְהַנּוֹת מִהַחֶסֶדִים הַפְּשׁוּטִים שִׁישׁ לוֹ, כִּחֶסֶד
הַנְּשִׂימוֹת וְחֶסֶד הַמֵּאֲכָלִים, הוּא רָאָיו לְקַבֵּל עוֹד חֶסֶדִים
נוֹסְפִים, כִּי ה' רוֹצֶה שֶׁהוּא מַעֲרִיף אֶת הַחֶסֶדִים שִׁישׁ
לוֹ בְּאֶפְסוֹ תְּמִידִי, אֲזִי הוּא יִתְבַּרֵךְ מוֹסִיף לוֹ עַל הַקֵּבֵה
גַּם אִשָּׁה וְיֻלְדִים וְבֵיתוֹ.

וְכִדְגָמָה לְכֹה, כְּשֶׁאֲדָם רוֹצֶה לְהַתְרַגֵּל שְׂלֵא יַפְרִיעֵה לוֹ
אִי נּוֹחָחַת, הוּא מִתְחִיל לְהַתְרַגֵּל לְסַבֵּל דְּבָרִים קְטָנִים
שְׂלֵא נִחַ לוֹ, כְּגוֹן שֶׁמִּתְרַגֵּל בְּתַחֲלָה לְשַׁבֵּת גַּם עַל פֶּטָא

מְתִיקוֹת טוֹד שְׂמִיחַת הַחַיִּים

וּבְאִוֹר זֶה כְּלוּל בְּדַבְּרֵי הַגְּמָרָה שֶׁם שֶׁבָּאָרָה שְׂלֵא הַאֲמִינוּ
בְּקֵבֵה ה', זֶהוּ אֲדָם שִׁישׁ לוֹ פֶּת בְּסֵלוֹ וְאוֹמֵר מַה אוֹכֵל
לְמַחֵר, שֶׁהָרַעֲיוֹן שֶׁל 'מַה אוֹכֵל לְמַחֵר' הוּא שֶׁאֲדָם
לֹא מַעֲרִיף אֶת הַטוֹב שִׁישׁ לוֹ, אֲלָא הוּא מִקְּסָל עַל
הַחֶסְרוֹנוֹת וְעַל מַה שֶׁעֲדוֹן אֵין לוֹ, כֹּה צְדִיקִים אֵלוֹ, לְפִי
דְּרָגָתָם לֹא הָעֲרִיכוּ אֶת הַטוֹבוֹת הַקְּטָנוֹת שֶׁהֵיוּ לָהֶם,
אֲלָא יָצְרוּ אֶת הַחֶסְרוֹנוֹת שֶׁעֲדוֹן יֵשׁ לָהֶם.

תְּשִׁמַּח בְּרַגְעֵי שְׂלִפְנֵיךְ

וּמִי שִׁישׁ לוֹ פֶּת בְּסֵלוֹ וְאוֹמֵר מַה אוֹכֵל לְמַחֵר, הַפְּרוֹשׁ
כֹּה גַם שֶׁאֲדָם לֹא שִׁמַּח בְּחֶסֶדִים שְׂקִינִים עֲמוֹ וְאִדְוָקִים
בּוֹ, כִּדְגָמַת הַפֶּת שִׁישׁ לוֹ בְּסֵלוֹ וְכִדְגָמַת הַנְּשִׂימוֹת
שִׁישׁ לוֹ בְּכָל עֵת, וְהַמְטִיָּה שִׁישׁ לוֹ לִישׁוֹן כֹּה בְּכָל
לַיְלָה, וּבְמִקּוֹם זֶה הוּא שִׁמַּח בְּחֶסֶדִים הַגְּדוּלִים שֶׁה'
עֲתִיד לַעֲשׂוֹת עֲמוֹ בְּיוֹם הַמַּחֵר, כְּגוֹן שֶׁחֹשֵׁב עַל חֶסֶד
ה' שֶׁיִּרְאֶה בְּנִשְׂאָיו 'לְדַיֵּו וְכוּ'.

וְלִפִּי זֶה יִבְאֵר שֶׁהַקְּטָנוֹת אֲמוּנָה, הֵינּוּ שֶׁאֲדָם לֹא שִׁמַּח

בְּלִמְיֵי נִפְרָד מִמֵּנוּ, וְלֹאחֵר מִכּוֹן לְהַעֲרִיף אֶת הַחֶסֶדִים
שְׂסִבִיבוּ, אֶת מִתְּנֵת הָאִשָּׁה וְהַיְלָדִים.

לְעַצֵּם עֵינַיִם מִהַחֶסְרוֹנוֹת

וְעַל כֹּה אוֹמֵר הַנְּבִיא: "כִּי מִי בַז לְיוֹם קִטְנוֹתִי, וְהַגְּמָרָא
דְּוִרְשָׁתִי (סוֹפֵה מַח): 'מִי גָרַם לְצְדִיקִים שִׁיתְּבַוְּבֵו שֶׁלְתָנָם
לְעֵתִיד לְבֵא, קִטְנוֹת שֶׁהֵיָה בְּהֶם שְׂלֵא הַאֲמִינוּ בְּקֵבֵה ה',
וְלְכֹאנֻךְה אֵיוֹ: יִתְכּוֹן לוֹמֵר שֶׁלְצְדִיקִים הֵיָה חֶסֶד
אֲמוּנָה בְּקֵבֵה ה'?"

וְאֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ זֹאת לְפִי מַה שֶׁאֲמֵר דָּוִד מְלִכְנוּ: "מִי
הָאִישׁ הַחֶפֶץ חַיִּים אֶהֱבֵה נְמִים לְרֹאוֹת טוֹב", הֵינּוּ שֶׁאֲדָם
צָרִיף לְרֹאוֹת אֶת הַטוֹב שֶׁה' עֲשָׂה עֲמוֹ בְּכָל יוֹם, וְיוֹם,
'וְקִטְנוֹת שֶׁהֵיָה בְּהֶם', הֵינּוּ שֶׁהַחֶסֶדִים שֶׁה' עֲשָׂה
עִמָּהֶם הֵיוּ קִטְנִים בְּעֵינֵיהֶם, וּבְכֹה הֵם עֲשׂוּ אֶת הַיְמִיִּם
שֶׁלָּהֶם כִּימוֹת הַחַדָּה, שֶׁהַיְמִיִּם קִטְנִים, וְהַלְלוֹת הַרוֹמְזִים
לְהַסְתַּרְתָּ פָּנִים עֲשׂוּ אוֹתָם אֲרָפִים יוֹתֵר.

אֲדָם מַצִּיֵּר בְּמִחְשַׁבְתּוֹ שֶׁאֵם הוּא יֵסַע לְטִיל בְּמִקּוֹמוֹת
זְפִים מְאֹד בְּאָרֶץ אוֹ מוֹחֲצָה לָהּ, רַב אֲזִי תִהְיֶה לוֹ
שִׁמְחָה אֲמִיתִית.

וְהַאֲמָתִי הִיא שֶׁאֲפִשָׁר אֲדָם חוֹזֵר מֵאוֹתוֹ טִיֵּל שֶׁאֵלוֹ
הוּא הֵלָה, אוֹ אַחֲרֵי חֲתָנָה מִפְּאֶרֶת שֶׁאֲדָם הַשְּׂמִיעֵה עַל
כֹּה עֲשִׂרוֹת אֲלֵפֵי שְׂקָלִים, כְּשֶׁהוּא חוֹזֵר בְּהִיָּה בְּלִילָה,
הוּא מִתְלַמֵּד בְּאֲכָזְבָה גְּדוּלָה מִכֹּה שֶׁהַל נִגְמֵר וְאִינֵנו,
וְכִי שֶׁ לוֹ זְכָרוֹנוֹת שֶׁהֵיָה לוֹ מִהַחֲתָנָה שֶׁהֵיָה
כֹּה, אֲבָל זֶה כְּבָר לֹא עֲמוֹ.

וְאִיזוֹהִי שְׂמִיחָה שֶׁמְלָה אֶת הַאֲדָם כְּכָל עַת וְעַת עַד יוֹם
מוֹתוֹ? הַשְּׂמִיחָה מִחֶסֶד ה' הִיא הַנְּשִׂימוֹת וְבְרִיאוֹת הַגּוֹיָה!
וְעַל הַחֶסֶדִים הַלָּלוּ שֶׁהֶם חֵלֶק בְּלִמְיֵי נִפְרָד מֵהַאֲדָם, עָלָיו
לְהַתְּפַעֵל, לְפָנֵי שֶׁהוּא מִתְּפַעֵל מִחֶסֶד הָאִשָּׁה וְהַיְלָדִים
שֶׁה' הִבִּיא לוֹ, שֶׁהֵם בְּיַדְאֵי חֶסֶדִים גְּדוּלִים וְעִצּוּמִים,
אֲלָא שִׁישׁ לְלַכֵּת בְּסֵלֶם הַמַּעֲלוֹת שֶׁלֵּב אַחֵר שֶׁלֵּב,
וְהַשְּׂבִל הַרְאִישׁוֹן הוּא לְהַעֲרִיף אֶת הַחֶסֶדִים שֶׁהֶם חֵלֶק

מְתִיקוֹת מִקְּדָשׁ הַקְּדוּשִׁים

בְּצִיּוֹר שְׂבִכּוֹתֵר הַגְּלוּיוֹ: בְּתוֹךְ קִדְשׁ
הַקְּדוּשִׁים, הַכְּרִיבִים סוֹכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם
וּפְנֵיהֶם זֶה אֵל זֶה, וְהַכְּלוֹן מִקְּטִיר אֶת
הַקְּטִיר לְאַחַר שֶׁשָּׁחַק אֶת הַסְּמָמִים.
תוֹךְ כְּדִי שֶׁהוּא מִקְּפִיד לוֹמֵר בְּפִיו אֶת
הַמַּלִּים 'הִדֵּק הֵיטֵב הֵיטֵב הִדֵּק'.
מַה מְלַמְּדֵנוּ כִּתְשֵׁי הַסְּמָמִים
וּמַה הִפִּי שֶׁהִיא לְבִשְׂמִים מֵאֲמִירַת
הַכְּלוֹן 'הִדֵּק הֵיטֵב הֵיטֵב הִדֵּק?'
וּמַה גּוֹרֵם שֶׁיֵּצְאוּ בְּרוּכוֹת מִקְּדָשׁ
הַקְּדוּשִׁים וּמַה גּוֹרֵם לְהַפֵּךְ חֵלְלִיהָ?

**עַל כֹּה בְּמֵאמְרוֹ: 'לְהַפֵּךְ אֶת מַגְלַת
הַפְּרַעֲנוֹת לְמִתִּיקוֹת' וּבְמֵאמְרוֹ
'מִתִּיקוֹת סַמְמֵי הַקְּטִיר'.**

בְּצִיּוֹר שְׂלִפְנֵינוּ: בְּצַד אֲחַד רוֹאִים אֶת
מִתְּנֵת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא אֶרֶץ וְבֵת חֵלֶב
וְדִבְשָׁה, אֶרֶץ נְחָלִי מַיִם, וּבְצַד הַשְּׁנַי רוֹאִים
אֶת הָאֵהֳלִים שֶׁל עִם יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר.
מִדּוּעַ הַקֵּבֵה סַבָּב אֶת עִם יִשְׂרָאֵל
בְּמִדְבָּר לְמִשְׁךְ שְׁנַיִם רְבוֹת וְלֹא הִבְיִיאֵם
לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִיָּד בְּצִאתָם מִמִּצְרָיִם?

עַל כֹּה בְּמֵאמְרוֹ: 'מִתִּיקוֹת הַסְּבִיבִים שְׂמֵאת מְסוֹבֵב הַסְּבוֹת'.

בחסדים הנקנים עמו בתמידיות, אלא הוא שמוח רק מהחסדים הגדולים העתידיים לבוא עליו, או ששמוח רק בחסדים הגדולים שהיו עמו בעבר, שפאמרו לעיל,

מה חרי האף הגדול הזה?

יש בקר חסרון, כי לפעמים נאבד לאדם הטעם בהערכה לחסדים הגדולים, ורק ששהוא רגיל להעריך את החסדים התמידיים, יוכל לרוב תמיד באמונה ובאהבת ה'.

הנביא אומר: "ישנים זיתים עליה אהד מימיו הגלה ואחד על שמאלה" (ירמיהו ט"ז). החזיתים שבצד ימין מרמזים על תלמידי חכמים שפארו ישראל, שזוהיו זה לזה בהלכה שלפני זית, והזיתים שבצד שמאל מרמזים על תלמידי חכמים שבבבל, שפארו זה לזה בהלכה פגוה, והנה הפתלמידי חכמים שפארו ישראל היו נוחים זה לזה, ואפילו שפאחד נהג בהלכה בהפך ממהנה חברו, הם היו נוחים זה לזה, וכמו שפאמרו על בית שמאי ובית הלל, שפאף על פי שאלו מטמאין ואלו מטהרין, בכל זאת לא נמנעו לשא נשים אלו מאלו (בבב"א ט"ז).

ועל כך מרמזים שני הפרושים שבמשפחה, שפפשוטות הם היו גדגמות זכר ונקבה (ויפא ט"ז), והיו מלמדים לחיות בשלום בית ולהאיר פנים זה לזה, ושהאיש והאשה יסוככו ויסתירו זה על פגשותו של זה, ובעל הטורים מפרש שהם גדגמת שני חברים שלומדים תורה ומסבירים פנים זה לזה, ומכאן אנו למדים, שפדי שפאדם יזכה לחיות בשלום עם בני ביתו, עליו לרפש בכר בבחרותו מדות טובות שלומד תורה עם חברו וימים "ופניהם איש אל אחיו" ויסביר פנים לחברו וינתנה בתמימות כמו 'רוב' שהוא פני תינוק, שיש לו לב לקבל ולשמע, כך האדם, שפאשר יגדל, ישאר "בגגלו עלי אמו".

על מה עשה ה' בקרה?

והזיתים שבצד שמאל שהם נגוד אנשי בכל שפאין נוחים זה לזה, הדבר מרמז לנו שפאשר בני אדם אינם

להפך את מגלת הפרענות למתיקות

תורת קדש הקדשים

זה שהמגלה יצאה מקדש הקדשים, מלמדנו שכל פעם שפאדם לומד, תורתו עוברת דרך קדש הקדשים, כמו שפכתו: "פי מציון תצא תורה דבר ה' מירושלים", ואדם היה מגיע לבית המקדש עם התורה שהוא למד והתכנים היו בודקים אם תורתו עולה לו לרין ניוחם אשה לה', ומלמדים אותו שאם החפסי להתבונן ב"קטנות" שיש לו, הנו בכל חסדי ה' שעליו, גם על אותם שפאיים פקטנים בעיניו, אזי תורתו עולה לרין ניוחם לה', ונעשית לו סם החיים, ותורהו פזו גונמת שפאיו מים חיים מקדש הקדשים.

אבל אדם שלומד תורה שלא לשמה, פקורהם להפוך בה, שלומד רק על מנת להחפסי ולא משתדל לקנות מלמדו מדות טובות ויראת ה', תורתו היא המגלה עפה של הפרענות שפאיות מקדש הקדשים, שתורהו פזו נחפכת חלילה לסם המנות (שפגית ט"ז), ונהפכת לחרב נקם של אויבים, כגון זו שפארה שבפשת שעברה פסמוך לבית הנקסות, לא תתקן.

אל תהיה רשע בעיני עצמך

ואלישע בן אביהר למד תורה שלא לשמה, כמו

עצות מתוקות

אמרו חז"ל (ברכות לב): 'גדולה נקמה שנתנה בין שני שמות' ונקמה היא יכולה להיות גם בדקות, כגון שפאדם לא מגיע לשמחת חברו או שפאנו מאיר לו פנים מפני שהוא פגע בו וכדומה, והנקמה נקמה בין שני שמות, לומר שפאדם שמתגבר וכושב את מדותיו ולא נוקם בחברו אף על פי שהוא פגע בו, אזי מדה כנגד מדה, גם הקב"ה לא נוקם בו, כלומר שה' לא מעניש אותו על מעשיו הרעים, כמו שפאמרו חז"ל (ר"ל ט"ז), מפעבי על מדותיו מעבירים לו על כל פשעיו.

נמה שפאמרו חז"ל (ויקרא פ"א פסוק ט"ז), מי שפאומר הקב"ה ונתן ונתן מעיו, הפשט פזה הוא שפאסור לפאדם לחשב שה' ויתר לו על חטאיו פלי שהוא ישב על כך בתשובה ונמשך בדרכי חשכים חלילה, אבל לצד החיובי: יש לפאור את דברי חז"ל אלו, שמי שפאומר הקב"ה ונתן והינו שפארה לשוב בתשובה ולראות את טוב ה' שפמוחל ומנותר לו על חטאיו, עצתו היא שפארתו מעיו, כלומר שפארת על המדות הרעות שפמעיו ושפנפשו, ולא יקום בחברו ולא יתנהג במדות רעות, שעל ידי זה יזכה לראות שפאשר ישוב בתשובה, ה' מחל ויתר לו על חטאיו.

מתיקות שיחי

רבנו של עולם, שפמרנו והציגנו מפתח הנקמה, וטרה את לבנו ונפשנו מכל מדה רעה, וזכנו לתור ולמחל לחברנו ולא להקפיד עליהם גם כשעשו לנו דבר נגד רצוננו ועל ידי כך נזכה לשוב בתשובה שלמה לכנייה על כל חטאנו, ואף אמה ברחמיה מחל וחסל לנו על מה שחטאנו לכנייה, ויתבשל מעלינו כל גורה קשה ורעה, וחרב לא מעבר פאראנו וכל מושבות ישראל, וכא לציון גואל, במהרה ברינו אמן.

שפיעידו ספרי החיצונים שפגלו מחיקו, לכן תורתו נעשתה לו סם המות, ושמעו בת קול מאחורי הפרוזדור שפראשו מאחורי בית קדש הקדשים (תוס' הנייה ט"ז), שפאמרה: 'שובו בנים שובכים חוץ מאחרי', ואלו היה לומד תורה לשמה והיה מפיק מפנה מדות טובות ועין טובה, הרי שפתיקה לו עין טובה גם על עצמו ולא היה דן את עצמו לדעה ולא היה טועה לשכמו שפאין לו תקנה, אלא היה מבין שאם ישוב בתשובה, מזה' ונקמה, ועל פן ראי לפאדם לעסק בתורה לשמה ולכתוב את מדת העין הרעה שבו הדוקה לזית מר, ולהוציא מפנה עין טובה שהיא כשמן זית זה הוציא מהזית הפור.

וכה תורתו תהפך מ'מגלה עפה' לרעה, ותהיה 'מגלה פועה' מלשון תפלה, שפבוא מלמדנו לדיי תפלה לפני ה' והודעה לפניו על כל הטוב, ויהי רצון שפאל ישמע עוד שד שפבר בגבולנו, וימעה נשמע ונתבשר רק בשורות טובות, וישעות ונקמות, בפאלה הקרובה אמן.

בסדר פטום הקטרת נאמר: 'כשהוא שוחק אומר הרק היטב היטב הרק מפני שהקול יפה לבשמים'. וכונן שהכהן גדול היה אדם ענק רוח, גנדאל לא היה אומר את האמירה הזאת בלי דעת, אלא היה מכונן בה דברים נשגבים. ונראה לבאר שפתישת סממני הקטרת עד שתיקה דקה מן הדקה, מלפידת אונתו להודות על הנשמה שפכזיכול הקצה פנתש אותה ועשה אותה דקה מן הדקה, קדי להנציסה לגוף החמורי.

וכן דקה מן הדקה מלפידנו מה שאמרו חז"ל, שבתשעת הירחים האדם זוכה ללמד תורה ולהפיר טובה לה' שבוואו ונכאשר הוא יוצא לאור העולם, המלאכה שומר על פיו להשפיע מפניו את מה שלמדו, שכתב המלאכה ככזיכול פותש לדקה מן הדקה את כל מה שהתינוק למד, ולאחר מכן, העבודה של האדם היא 'הדק היטב היטב הדק', היטב הוא מלשון טובות, כמו שכתבו: "היטב איטיב עמך", הינו שהאדם צריך לחפש את הטובות אף אותו הנראות כקטנות ו'דקות' שה' עושה עמו ולהפיר עליהן טובה לה'.

עוד דבר רמזו ב'דקה מן הדקה', שרצון ה' מהאדם הוא שיהיה שפל ורגיש שהוא דקה מן הדקה, וכשהכהן היה שוחק בלי יום את הנשמים, הוא היה זוכי שהאדם

צריך לשחק את ישותו ולהרגיש שהוא דק מן הדק ושאינו בו שום דעת ותבונה ואינו מבין שום דבר ומה שהוא מבין, זוהי מתנה מה'.

סממנים של הקרת הטוב

ובשחיקת הסממנים אפשר לרמז פניות של הקרת הטוב לה', קגון: 'הצרי' שהיא לחה של העץ, מופינה לאדם את חסד ההורים שגדלו אותו, 'הצפרן' זה פנגיד העור ובשר שה' הלביש את גופנו, שמעיקרא האדם היה עטוי בצפרן, 'החלבנה' זו האשה, שהאדם לא מעריב אותה מספיק והיא חלבנה בעינו, ובקה ראוי לבנו לבקש מה' שיוציא להעריב אותה, ובמקום 'חלבנה', תהיה קרה וחביבה בעינו כ'חלב'.

'לבונה' קנגד הבנים שעליהם נאמר: 'ושננתם לבניה' מלשון לבון. 'מור' קנגד הבנות שמעשיהן הטובים דומים למור מבשם. 'קציצה' קנגד הנקדים. 'שבלת גרד' קנגד הפהנים, ו'כרס' קנגד הלויים. 'הקשט' קנגד כלל ישראל. 'קלושה' קנגד נשות ישראל, ש'קלושה' מלשון 'קלפה' וכשם שהקלפה שומרת את הפרי, קה האשה שומרת ומצילה את הבעל מהחטא. 'קממו' קנגד כהן גדול בעצמו, שמעשיה הטובים עולים לריח ירחוח אשה לה', פריח הטוב של הקממו.

ורחיה הטוב של הקטרת מלמד על ריחה הטוב של הנשמה של היהודי, שפאשר אדם פותש את מדותיו ויצריו הרעים, נשמותו מתפשטות פריח ירחוח, וכמו שיצחק אבינו אמר על יעקב אבינו: 'ראה ריח בני פריח שדה אשר ברכו ה"'.
קול של הקרת הטוב

וכשהכהן הגדול היה מערב את הסממנים הללו, הוא היה מכונן להודות לה' ואומר: רבנונו של עולם, אני מודה לך על כל הבריות הללו שבראת את כלם לשמשני (עי' פרכות חג). ובקה הודה על ה'גברא' שה' ברא למענו, והנה מתבונן ומודה דרך סממני הקטרת גם על ה'חפצא' שה' ברא למענו, קגון ש'הצרי' הוא קנגד המאכלים והצפרן הוא קנגד הנקדים, 'החלבנה' קנגד הקממו, 'הלבונה' קנגד הבנות וכי' והנה מודה לה' על כל הבריות שברא עבורו.

וגם על קה מוסבים דברי חז"ל 'מפני שהקול יפה לבשמים', שפאשר אדם מכונן ומפזר בפיו דברי הודאה לה' על כל החסדים הללו, זהו דבר שפשה לבשמים, הינו שכתב הוא עושה תועלת בבשמים שהוא מריח, שהוא בא על ידי הריח הטוב הזה להודאה לה' על הטובות שברא עבורו.

המושך מתיקות הניסים

הנגר הגיע לביתי לאחר שלשה ימים כדי למלאות את עבודתו, הוא שמע בקרע את השיחות האלו.

כאשר הוא עשה את מלאכתו, הוא לא דבר אתי פלום, והנה נראה לי שהוא פשוט רציני בעבודה שלו ולכן הוא לא מדבר עד שפאשר השיחה בדיסק הסתיימה, הנגר אמר לי, 'נו, יש עוד דיסקים כאלו להשמיע לי? ובקשתו, השמעתי לו דיסקים נוספים מהשיחות האלו.

כשהוא סים את עבודתו, הוא פנה אלי ואמר: 'אני חיב לומר לך שהדרשות האלו שהשמעת כאן דברי הישר אל לבי, ואני מעגן לקנות ממך את הדיסקים האלו בעד כמה כסף שתדרש'. מכין שחזותו של שלומי לא היתה כשל שומר תורה ומצוות, שמחתי על בקשתו, שהיא בעצם זכות גדולה עבורי, לכן

אמרת לו שאתה לו את הדיסקים במתנה, אבל כשהוא שמע מקה הוא אמר בהתפעלות, 'טוב, אני לא יושלם לה וגם אתה לא תשלם לי על העבודה שלי, חוץ מעלות החקיקה שהיתה ארבע מאות שקלים!' וכך הוא יצא מביתי עם הדיסקים, בלי לקחת תשלום על העבודה שעשה לי בארונות, שעלותה אלפים שקלים.

אבל בזה לא תם הספור, ובעצם זהו רק תחלת הספור.

כעבור כשלוש שנים מאז, יום אחד אני רואה את שלומי מגיע לעבודה באחד הבתים שבבנין הסמוך לביתי, אבל הפעם נדהמתי לראות אותו עם כפה, פאות, זקן וציצית, נגשתי אליו, ומיד כשהוא זכה אותי, הוא נפל על כפתי ואמר, אני חיב לך את כל החיים שלי! הדיסקים שהבאת לי שנו לי את החיים

והוציא אותי מאפלה לאורה. שומחתי אתו בארקה, והוא ספר לי שהוא עבר מהפך פחיים בעקבות הדיסקים האלו.

בחדשים שאחרי, הזמנתי אותו כמה פעמים להתארח בביתי בשבתות, עד שבחסדי ה' הוא זכה להכנס תחת החפה עם אשה יראת ה', ובחסדי ה' כיום הוא אב לשלושה ילדים כ"י, שלומדים במוסדות של יראי ה', קה נמצא שהצער שהיה לי בעקבות התקלות בארונות המטבח, התהפך לי לששון ולשמחה גדולה, וחושבני שהקצה זכה אותי בזכות הגדולה הזאת, לאור זאת שהתאמצתי לשמר את עצמי שלא לדבר לשון הרע על הנגר שהתקין לי את המטבח בביתי.

א. ה. ביתר עילית

חדידים מתוקים

א. איך הטעם הערב של האכל מקרב אותנו לה'? ב. איך יתכן שאדם שמח מחסדי ה' ויש בקה חסרון? ג. איזו רוח תניח לנצח את אויבי ישראל? ד. איזו מדה היתה יכולה להציל את אלישע קה אבניה מלהתרחק מה'? ה. באיזו עבודה בבית המקדש פלולה הודאה לה' על ה'גברא' ועל ה'חפצא' שה' ברא למעננו?

התשובות מנוחת בתוכן וגיליון זה. ניתן לשלוח את התשובות לכתיבת האי-מייל: 7885595@GMAIL.COM או בהודעה קולית בקו 'קול מתיקות': 073-313-4395. בצירוף שם. כתובת וטלפון | הזוכה מפרשת וארא: אברהם ריימן, בית שמש.

ריח של פרנסה

הפרנסה דומה לחלבנה שפסממני הקטרת, שפשהיא בפני עצמה, יש לה ריח רע, ורק פשהיא מעורבת בסממנים אחרים היא מעלה ריח טוב, קה הפרנסה, אם אדם שומר אותה כשלעצמה רק לעצמו, היא מבאשה ומעלה ריח רע של מדות רעות, שפוגר את ידו מלתת לאחיו האביון, אבל פשהאדם מערב את ממונו בצדקה וממלק משלו למען החזקת תורה ולומדיה ולמען נזקקים, אזי ממונו מעלה ריח ירחוח מבשם לפני ה' וממונו מתברך ונכפל פעמים רבות.